

Velkuan Sanomat

Julkaisija Pro Sinervo ry: prosinervo@gmail.com [facebook.com/sinervotalo](https://www.facebook.com/sinervotalo)

Velkuan ja Livonsaaren alueella Naantalissa ilmestyvä paikallinen tiedotuslehti
Nro 10/2016 14.10.2016



*Saaristopäivä keräsi
Velkuan koululle lapsi-
perheet ja perinneväen.
Kuvat: Ihab Al Dolimi*

Saaristopäivä keräsi lauantaina Velkuan koululle kymmeniä kalastamisesta, perinteistä, vanhoista Velkua-aiheisista filmeistä ja kyläjalkapallosta kiinnostuneita Korppoosta ja Paraisilta asti.

Velkuan koululla kävi lauantaina kuhina, kun kymmenet saaristolaiset tutustuivat perinnekäsitöihin ja -ruokiin, onkivat ja tunnistivat kalalajeja, kurkistelivat mikroskooppiin, katselivat vanhoja filmejä ja pelasivat kyläjalkapalloa.

Lapsiperheet iloitsivat erityisesti 1980-luvun filmeistä, joissa nykyiset äidit ja isät olivat pieniä koululaisia.

Myös perinneruoat puhuttivat. Perunapuuro maistui irakilaisille maahanmuuttajillekin, mutta kaljavelli löysi vähän ystäviä. Molempien reseptit löytyvät prosinervo.com-sivulta.

Sinervon Saaristotalo-hankkeen, Föss – Suomen Saaret ry:n, Korppoon Kulttuurikillan ja Natur och Miljö ry:n järjestämät Saaristopäivät jatkuivat sunnuntaina Korppoossa.

Sinervolla tapahtuu



Lauantaina 22.10. kello 14 Sinervon kahvit Kummelin kirjastossa (käynti meren puolelta). Alustajana Markku Lehto.
Keskiviikkoisin kello 14–17 4H-kerhot Velkuan koululla. Ohjaaja Taina Rossi, p. 050 4910 215, on paikalla kello 13 alkaen.
Torstaisin klo 10.30 maksuton ja kaikille avoin alle kouluikäisten **muskari** Kummelissa. Ohjaajajana Helena Holsti-Setälä (musiikkitieteen FM, musiikkipedagogi) musiikkikoulu Graziososta. Järj. Velkuan Saaristolaisyhdistys.
Torstaisin Sinervon musiikkikerho Velkuan koululla. Klo 13 eskari–3-luokkalaisten, klo 14 4–6 lk ja yläkoulu. Ohjaajana Helena Holsti-Setälä. Kerho on maksuton ja sen aikana tarjotaan välipala. helena.holsti@gmail.com, 040-537 4446.
Lauantaisin 22.10. alkaen kello 18–20 nuorten pingiskerho 13–18-vuotiaille Aku Viljasella, Saunientie 24.
Tapahtumat parhaiten ajan tasalla Sinervon facebook- tai nettisivuilla: [facebook.com/sinervotalo](https://www.facebook.com/sinervotalo) tai prosinervo.com

Sinervon talon arvokas historia

Muistitietoa Sinervon talosta ja sen toiminnasta.

Kunnantoimisto on nyt sitten muuttanut Palvasta Teersaloon, Sinervon taloon. Tämä on Velkuan historiassa merkittävää siksi, että kunnantoimisto on nyt ensimmäisen kerran kiinteän autotien päässä. Yritän tässä nyt vähän muistella ja kertoa, mikä on tämä Sinervon talo.

Jo vuosisadan alussa suunniteltiin yhteisen seurojen talon aikaansaamista kuntaan. Asia on ollut esillä ainakin nuorisoseuran piirissä, mikä niihin aikoihin toimi vilkkaasti, mutta asia ei ollut lähtenyt liikkeelle. Kun suojeluskuntajärjestö 1918 kuntaan perustettiin – järjestön perustaja ja ensimmäinen paikallispäällikkö oli opettaja Hugo Kannari – talon hankkiminen kuntaan tuli voimakkaasti esille. Suojeluskunta oli siihen asti toiminut Palvassa Riihimäen talossa. Siellä säilytettiin aseet ja muut varusteet, siellä pidettiin juhlia ja harjoituksia. Talon isäntä Hemming Pihlman ja pojat Niilo ja Vieno (muuttivat myöhemmin sukunimekseen Pihlanto) olivat monessa asiassa puuhamiehenä mukana. Talo suunniteltiin alun perin Teersaloon. Oli neuvoteltu Juho Jussilan kanssa maa-alueen saamiseksi. Taloa varten hän oli luvannutkin osan maa-alueesta ilmaiseksi. Asia ei silloinkaan vielä ollut lähtenyt liikkeelle. Mutta kun Sinervon tontilla asuva merikapteeni Johan Jansson 1927 kuoli, Sinervon kiinteistö tuli huutokaupattavaksi. 15.6.1928 pidettiin kokous, jossa olivat läsnä Niilo ja Hemming Pihlman, David Haukka, Väinö Saarinen ja Selim Henttula. Päätettiin ostaa huutokaupattava Sinervon kiinteistö. Annettiin valtuutus ja valtakirja Niilo Pihlmanille mennä huutokauppaan ja ostaa kiinteistö. Hän jättikin korkeimman tarjouksen 25 000 mk, mikä hyväksyttiin. Hänelle annettiin myös tehtäväksi hankkia lainhuuto kiinteistölle, mikä vähän viivästy, koska yhtä pesän osakasta oli ollut vaikea tavoittaa, ei tiedetty osoitetta. Lainhuuto saatiin vasta 1931.

Talon suunnittelu ja laajentaminen oli jo alkanut aikaisemmin, mutta

nyt ryhdyttiin tositoimiin. Sinervolla oli ennestään tämä Janssonin vanha rakennus, tupa, kamari ja sali. Eteenen oli maanpuolella keskellä, joka purettiin pois. Muu vanha osa jätettiin ja se on siellä tänä päivänäkin. Tästä vanhasta osasta tehtiin keittiö ja ravintolaosa. Juhlasali ja näyttämö rakennettiin meren puolelle. Metsän omistajilta kerättiin lahjoituksena tukkeja, mitkä sitten ajettiin Lempisaaressa sahalle ja sahattiin rakennustarpeiksi. Mainittakoon, että yksi hevonen meni jäihin kuormineen Teersalon niemessä. Rakennusmes-tarina oli Kustaa Salonen ja mukana ainakin Väinö Saarinen ja Aksel Ekblom. Paljon tehtiin talkootyötä, kaikkia sellaisia töitä, mitkä eivät olleet erikoismiesten töitä. Talkoilla kerättiin kaikki eristeet metsästä (sammaleet). Myös lotat olivat monessa työssä mukana varsinkin muonituspuolella.

Kunnassa suoritettiin myös rahan-keräys talon hyväksi. Koska tämä rakentaminen oli tosi suuri hanke silloin ja sitä tehtiin pitkälti talkoilla, niin oli aina välillä katkoksia, joten koko rakentaminen kesti 2,5 vuotta. Talo oli nyt tullut maksamaan 50 000 mk. Nyt talo oli valmis ja viralliset vihkiäiset pidettiin elokuun 16. päivä 1931. Silloin talolla oli suuret arpajaiset ja ne olivat tosi juhlat. Turusta asti tuli laivalla väkeä paljon, laiva oli juhlaiputettu ja koristeltu. Paikalla oli torvisoittokunta, joten tunnelma oli erittäin juhlaava.

Juhlanäytelmäksi oli valittu ”Roinilan talossa” ja sen oli ohjannut silloisen opettaja Jaakko Parkkisen vaimon äiti, rouva Susi, joka ohjasi monta muutakin näytelmää. Tämän näyttämön puoleikkaukset ja koristeet oli suunnitellut ja valmistanut Alvar Ekblom ja esiripun Aira Parkkinen.

Arpajaisia järjestettiin kesäisin silloin lähes vuosittain. Näin kerättiin varoja talon toimintaan. Talon sivulle rakennettiin voimistelun ja laululava. Myöhemmin siinä rannan tuntumassa oli myös erillinen tanssilava. Suojeluskuntatoiminta oli silloin erittäin vilkasta. Vuonna 1934 Velkuan suojeluskunta oli muuttunut merisuojeluskunnaksi. Järjestettiin paljon erilaisia kursseja ja pidettiin paljon iltamia ja

harjoiteltiin niihin ohjelmaa.

Oli usein ampumarajoituksia ja kilpailuja. Käytiin kilpailuissa ainakin Kustavissa ja päinvastoin. Suuremmat kilpailut pidettiin Naantalin ampumaradalla. Velkualaiset pärjäisivät niissä melko hyvin. Tarkkasilmäisimpiä olivat ainakin Jalmari ja Osmo Vilen, Uuno Vaihela ja Uuno Salmi-nen. Lotat olivat aina toiminnassa mukana, lähinnä muonituspuolella. Sinervolla pidettiin monet häät ja muut juhlat. Kun suojeluskuntajärjestö sitten sodan päätyttyä vuonna 1944 määrättiin koko maassa lakkautettavaksi, Sinervon talo siirrettiin Velkuan Pienviljelijäyhdistyksen nimiin.

Sota-ajan jälkeen Velkuaan perustettiin voimistelu- ja urheiluseura Vesa. Tämä uusi seura toimi nyt vilkkaasti. Sodan ajaksi oli lailla kielletty koko maassa tanssi, kun kielto kumottiin sodan jälkeen ja nuoret miehet palasivat rintamilta, oli tanssihaluja jäänyt vähän niin kuin rästiin. Urheiluseura Vesa järjesti ainakin talviaikaan melko usein iltamia. Harjoiteltiin näytelmiä ja esitettiin muutenkin ohjelmaa ja tanssittiin. Näissä iltamissa kävi paljon Livonsaarelaisia, oli venelasteittain Hakkenpääläisiä ja jonkun verran Merimaskusta, Rymättylästä ja Kustavista. Teersalon talo on kaikille näille sen ajan nuorille vieläkin hyvin tuttu ja pitää sisällään mukavia muistoja. Moni nuori on siinä talossa kohdannut elämäkumppaninsa. Vesa järjesti myös paljon urheilukilpailuja ainakin hiihtokilpailut olivat suosittuja. Ne pidettiin usein juuri Sinervon maastossa, niissäkin oli mukana muitakin kuin Velkualaisia. Pidettiin arpajaisia, oli puurojuhlia ja kaikilla oli hauskaa.

Sitten vuonna 1965 Sinervo siirrettiin kunnan nimiin. Kunta vuokrasi aika pian Sinervon Turun toimiupseerien kesänviettopaikaksi. Nämä olisivat halunneet kovasti ostaa Sinervon omakseen, käytiin monet kauppaneuvottelut, mutta velkualaiset eivät halunneet myydä. Monella silloisella päättäjällä oli taloon niin paljon mukavia muistoja ja niin voimakkaita tunnearvoja, että talosta ei haluttu luopua.

Sitten kunta sanoi vuokrasopimuksen irti ja otti talon omaan käyttöön-

sä. Sen jälkeen talo on sisältäpäin korjattu useampaankin kertaan. Siellä on ollut erilaista toimintaa: se on ollut kokouskäytössä, siellä on pidetty erilaisia juhlia ja tilaisuuksia.

Tällä kaikella, mitä tässä olen nyt

kertonut ja muistellut, haluan teille nuoremmille kuntalaisille kertoa, miten paljon Sinervon talo on merkinnyt Velkuan elämänmaan ja miten kunniakkaat perinteet tällä talolla on. Kunnantoinimistona se ei ehkä ole paras rakenteeltaan ja kunnoltaan. Mut-

ta perinteet ovat talolla arvokkaat ja kunniakkaat.

Lauri Valtonen

Kirjoitus on julkaistu Velkuan kunnatiedotteessa 5/2000.

Sienet tutuiksi Sinervon kahveilla

Syyskuun Sinervon kahveilla oli oppaanamme sienineuvoja Aulis Toivonen Salavaisilta.

Aulis oli kotimetsistään kerännyt yli 50 eri sienilajia, jotka olivat esillä Sinervolla. Oli huomattavasti helpompi havaita sienten tunnusmerkit oikeasta sienestä, kuin sienikirjan kuvista pätkäilemällä. Paikalle tulleet saivat näyttää omia löytämiään sieniä Aulikselle, joka auttoi ne nimeämään, ja myös kertoi niiden ominaisuuksista.

Kiinnostuneita kuulijoita oli paikalla Livonsaarelta ja Velkuasta - sekä kokeneita sienituntijoita, että yhden sienilajin tuntijoita. Aulis kertoi innostuneesti sienistä ja sienestyksestä, ja

antoi vinkkejä eri lajien tunnistamiseen. Esimerkiksi haperoita on hyvin monta samannäköistä lajia, joten näiden tunnistamiseksi auttaa makutesti. Otetaan sienestä pieni pala suuhun, pureskellaan sitä hetki ja syljetään pois. Sen jälkeen odotetaan pikku hetki – Auliksen sanoin, haperoiden kohdalla ei toki ”noutajaa” tarvitse odottaa, vaan sitä, onko jälkimaku karvas vai hyvä, ja sen mukaan sienestäjä voi päättää keräykö sienet.

Sinervolta sienet siirtyivät Velkuan koululle, jossa koululaiset seuraavana päivänä pääsivät ihastelemaan sieniä ja niiden mukavia nimiä. Olihan joukossa mukana mm. punanuljaskaa, känsätuhkeloa, valevahveroa ja haisuseitikkää.

Kiitos mukavasta seurasta kaikille osallistujille!

Liikkuminen entisaikaan

Kaikille avoimien Sinervon kahvien aiheena on ensi kerralla liikkuminen saaristossa entisaikaan. Miten sujui viime vuosisadan alkupuolella matkanteko Turkuun ja Naantaliin? Mitkä olivat käytössä olleet vesiväylät, talvitiet ja sen ajan matkustustavat. Alustajana paikallishistorian asiantuntija Markku Lehto Merimaskusta. Lauantaina 22.10. klo 14.00.

Saaristotalo-hanke, Pro Sinervory Tiina 040-9645202, prosinervo@gmail.com



Leirikouluterveisii Inarista

Velkuan koulun 3–6-luokkalaiset kävivät viikon ajan koulua Lapista käsin, kun he opettajansa Maiju Sulan, ohjaaja Johanna Roivasen ja kouluvuori Marjut Lehti-Laakson opastuksella osallistuivat syyskuun lopussa pidettyyn leirikouluun. Velkuan ja Livonsaaren lapset vierailivat kolttasaa-melaisessa Sevettijärven koulussa ja tutustuivat saamelaiskulttuurimuseo Siidaan Inarissa. 23 reipasta leirikoululaista tutustuivat pohjoiseen luontoon melontaretkellä, tunturissa telttaillen, sekä saunoen ja joessa uiden. Porukka piipahti myös Norjan puolella. Matkat taittuivat Mauno ja Marja Rindellin bussikyödyllä. Leirikoulun aikana lapset myös valmistivat itse ruokia nuotiolla ja retkikeittimellä. Paluumatkalla koululaiset kävivät tervehdimässä joulupukkia Napapiirillä.



Saaristo-osakuntalisä koulun tueksi

Saaristo-osakuntalisä vahvistaisi kaupungin kykyä säilyttää saaristoalueella peruspalvelut. Velkuan kohdalla se merkitsee erityisesti uskoa koulun säilymiseen.

Jos hallituksen esittämä saaristo-osakuntalisän palauttaminen toteutuu, Naantali saisi ensi vuonna 1,3 miljoonaa euroa enemmän valtionapua. Lisä ei ole korvamerkittyä rahaa, eli kaupunki saa käyttää sen miten parhaaksi näkee.

Kaupunginjohtaja **Jouni Mutanen** ei virkamiehenä uskallakaan luvata, että saaristo-osakuntalisä suoraan turvaisi esimerkiksi Velkuan koulun tulevaisuuden. Varovaisen signaalin siihen suuntaan hän kuitenkin antaa.

– Koulu- ja päiväkotiverkon uudistustyö on kesken. Jos saaristo-osakuntalisän palautus toteutuu, se on

toki otettava huomioon tässäkin tarkastelussa, Mutanen muotoilee.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Mikko Rönnholm** (sd) puolestaan näkee, ettei saaristo-osakuntalisällä olisi vaikutusta koulun säilymiseen, sillä se on hänestä muutenkin itseltään selvää.

Turun Sanomien haastattelussa 15. syyskuuta Rönnholm muistuttaa, että aikoinaan sovittiin koulun pysyvän, jos siellä on oppilaita.

– Ja nythän heitä on, Rönnholm tietää.

Kaupunginjohtaja Jouni Mutanen on lausunnoissaan varovaisempi.

Hän muistuttaa, että kaupungin saama valtionosuus on muutamassa vuodessa pudonnut 20 miljoonasta eurosta ensi vuoden 16 miljoonaan (sisältää saaristo-osakuntalisän).

– Mielestäni olemme onnistuneet pitämään palvelutason saaristossa hyvänä, vaikka tässä on ollut useampi vuosi, jolloin valtio ei ole tukenut meitä siinä yhtään.

– Naantalalin lähtökohta on, että peruspalvelut ja julkinen liikenne säilyvät saaristoalueillakin. Ympärivuotisen asumisen, työn ja toimeentulon sekä liikkumisen edellytykset on oltava olemassa.

Tarvitsetko apua kodin hoidossa?

Tarvitsetko lemmikillesi hoito- tai ulkoilutusapua?

Ovatko hartiasi jumissa? Teen kotikäyntejä Velkua-Livonsaari-alueella.

Haluaisitko viettää vapaa-aikaa harrastaen tai retkeillen, mutta ei ole avustajaa tai omaishoitajan sijaista? Ota rohkeasti yhteyttä!

Toimin sivutoimisena yrittäjänä lähihoitajan työn ohella:

Hieroja-kuntouttaja, lähihoitaja (laaja kokemus mm. kehitysvammaisten hoidosta, kuntoutuksesta ja työtoiminnasta), Kouluttautunut eläintenhoitajaksi sekä työskennellyt mm. Kotisiivoojana sotaveteraaneille.

Anni Lumpus

0451057727

annilumpus@msn.com

Viestit tavoittavat varmasti, myös soittopyynnön voi jättää.

Loppuvuoden lääkäripäivät Kummelissa

Omalääkärin vastaanotto on Kummelissa seuraavina tiistai- ja keskiviikoina: 18.10. 15.11. ja 13.12.

Ajanvaraukset ja terveydenhoitajan tavoittaa numerosta 040 900 0864 maanantaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin ma, ke ja to klo 8.00 - 16.00



Ilmoita Velkuan Sanomissa:

Pikkuilmoitus 20 €, 1/4-sivu 40€,
1/2 sivua 60 €, 1 sivu 120 €.

Kysy lisää: Kirsti Martikainen
p. 050 370 4655 tai prosinervo@gmail.com

Pro Sinervo ry:n tilinumero

kaikille maksuille ja lahjoituksille on
FI72 5229 0920 0193 24.

Velkuan Sanomat on Velkuan ja Livonsaaren alueella joka kotiin jaettava paikallislehti, jota julkaisee Pro Sinervo ry. Näköislehti ja aiemmin ilmestyneet Velkuan Sanomat löytyvät netistä osoitteesta prosinervo.com/velkuan-sanomat
Tiedustelut: Susanna Viljanen p. 040 531 8427. Ilmoitukset, jutut ja muu materiaali: prosinervo@gmail.com tai Pro Sinervo, Sauniementie 24, 21195 Velkua
Marraskuun Velkuan Sanomat ilmestyy 18.11. ja sen aineistopäivä on torstaina 10.11.
Lehden taitto ja ulkoasu: Viestintäosasto Susanna Viljanen, viestintaosasto.fi